

Εφαρμόζοντας φιλοσοφικές απαρχές επιλογής Αναδομητικού Αναλυτικού σε μικροεπίπεδο διαθεματικής διδασκαλίας: Θρησκευτικά και Αγγλικά

Λιάνα Παπαδοπούλου¹, M.A.

Ο στόχος «Διαθεματικότητα στην Εκπαίδευση» συνδέθηκε άμεσα την τρέχουσα πενταετία με την προέκταση της φιλοσοφίας της Ευρωπαϊκής Διάστασης της Εκπαίδευσης στη σχολική τάξη μιας ενοποιημένης Ευρώπης της διάχυσης της Γνώσης στη βάση του διαφοροποιημένου τοπικού πλαισίου ιδεωδών, λαμβάνοντας υπόψη τις Ενδιάμεσες για το Θέμα Εκθέσεις των Βρυξελλών του 1997 και 2004. Μέσα από μια ογδοντάλεπτη συνδιδασκαλία παρατίθενται οι καλές πρακτικές με στόχο την πρόκληση δευτερογενούς και τριτογενούς μετα- αναστοχασμού ως την προστιθέμενη αξία στην όλη προσπάθεια και προτείνονται στη διδακτική πράξη γειωμένες ιδέες προώθησης της άρσης της στεγανοποίησης του «διακριτού» των μαθησιακών πλεγμάτων σε συγκεκριμένες, «γνωστές», «συναφείς» περιοχές μάθησης σε οροθετημένες και λειτουργικά οριοθετημένες δυνατότητες λειτουργίας μιας αληθινής σχολικής τάξης μεικτής ικανότητας στο πλαίσιο των υφιστάμενων δομών του Κυπριακού Εκπαιδευτικού Συστήματος.

Λέξεις κλειδιά: συγκείμενο, αναδομητισμός, σημεία εισόδου μάθησης, διαφοροποίηση, μεταγνώση.

Αναλυτικό Πρόγραμμα, mega-σχεδιασμός και τοπική κοινωνία:

Το Αναλυτικό Πρόγραμμα, σε Μεγαεπίπεδο παραγωγής, αποτελεί «το φιλοσοφικό εκμαγείο της ιδεολογίας του συγκείμενου πλαισίου Αξιών» (Παπαδοπούλου 2006) Οι ειδικοί, εστιάζουν το ενδιαφέρον τους στον καθορισμό - ιδεολογικός κι αυτός- της ταυτοποίησης της αξιολογής γνώσης (Κουτσελίνη 2001) που το συγκείμενο (ο πολιτισμός + η επικρατούσα θρησκεία+ η πολιτική φιλοσοφία) προαπαιτεί, για να καθορίσουν με βάση αυτόν τη στοχοθεσία των Αναλυτικών Προγραμμάτων, κινούμενοι από το ιδεολογικό- το Μεγαεπίπεδο όπως ονομάζεται, στο Μακρο-επίπεδο: το επίπεδο διαμόρφωσης των γνωστικών περιοχών μάθησης.

¹ Η Λιάνα Παπαδοπούλου είναι Λειτουργός του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου και είχε την υπευθυνότητα της συνδιδασκαλίας σε σχολική βάση.

Κοντά στη στοχοθεσία, το τι καθορίζεται «αξιόλογη γνώση», δε θα μπορούσε ποτέ να νοηθεί ή να ερμηνευτεί μονοδιάστατα (Apple 1981, Ball 1987). Θεωρώ πως η επιδιωκόμενη παραγωγή της αξιόλογης γνώσης, φαντάζει παράδοξα δισυπόστατη: ριζωματικά φυσικοποιημένη - ιδεολογικά σύμφυτη, δηλαδή ως συνύπαρξη, αλλά και ως ταυτόχρονο παράγωγο του φιλοσοφικού πλαισίου σχεδιασμού (στη βάση πάντα του τοπικού) που κανοναρχεί αυτή την υλοποίηση. Ξεκαθαρίζω πως η όποια φιλοσοφική διάσταση της θεώρησης για τον άνθρωπο (Ανθρωπολογία) στο εντός της λειτουργίας των Εκπαιδευτικών Συστημάτων πλαίσιο ιδεολογικών αποχρώσεων, είναι ευδιάκριτα διαφοροποιημένη και συγκεκριμενικά: από το «διαμορφώνω» τον (όλο) άνθρωπο, ως το «παράγω» προς ανα-παράγω αποσπασματικά-χρησιμοθηρικά «το προϊόν» - ανθρωποκατασκευάσμα. Σύμφωνα την Κουτσελίνη (2010:136) *«Δεν είναι δύσκολο να εξαγγέλλονται αλλαγές. Όμως η αλλαγή και η μεταρρύθμιση έχει δύο μορφές: την εξωτερική- θεσμική και την εσωτερική, ουσιαστική και πρακτική. Η θεσμική είναι ευκολότερη, καταρρέει όμως και εύκολα, αν δεν υποστηρίζεται από την πρακτική»*.

Εποικοδομώντας τη μάθηση σε μικροεπίπεδο εφαρμογών- Όσμωση Vs. Άρμωσης:

Για την εφαρμογή ενός μοντέλου προσανατολισμού, σύνδεσης, ανασύνθεσης, διασύνδεσης και αναπροσαρμογής της νέας πληροφορίας, την Εποικοδόμηση, χρειάζονται οραματιστές με παρρησία λογοδοσίας εκπαιδευτικοί, έτοιμοι να καταστήσουν τους μαθητές τους συν-εργάτες και συν-θεμελιωτές στη διαδικασία της μάθησης.

Ουκ ολίγες φορές ένας οραματιστής για αλλαγές εκπαιδευτικός μπορεί να αποσκιρτήσει «ανορθόδοξα» της νόρμας από τον κύκλο της «καθιέρωσης» (Ball 1987: 44, 275) δρώντας

υπογείως αντίστροφα, εφαρμόζοντας τον δικό του υφέρπον προγραμματισμό και επινοώντας το δικό του υβριδικό «κρυφό ή λανθάνον αναλυτικό πρόγραμμα» (Κουτσελίνη, 2010:135).

Αυτό δεν είναι πάντα αρνητικό, με προϋπόθεση την από μέρους του γνώση και ετοιμότητα για Λογοδοσία. Δύναται υπό αυτές τις προϋποθέσεις να καταστεί ο πλέον δυναμικός φορέας των αλλαγών που υπηρετούν συντελεστικά στην υλοποίηση της Εποικοδόμησης. Τέτοιος προγραμματισμός, δε βασίζεται ποτέ στο «βιβλιοκεντρισμό» (Πυργιωτάκης 2000:392) και έρχεται σε ασυμφωνία με τον «επίσημο», την «καθιέρωση» που τυγχάνει πολλαπλών παραλογών και παρανοήσεων (Κουτσελίνη 2010: 130). Στην περίπτωση της Εποικοδόμησης που είναι φύσει χρονοβόρα, παρανόηση θεωρείται η ταύτιση του Αναλυτικού Προγράμματος με τα σημεία ελέγχου συμπόρευσης ενός δοσμένου ετήσιου ημερολογιακού προγραμματισμού οριζοντιωμένης διάχυσης της διδακτέας ύλης, τον οποίο ετήσιο προγραμματισμό κάποιοι, που συνήθως απέχουν από τη διδακτική όσμωση, προαποφάσισαν.

Όσμωση εναντίον άρμωσης:

Η άρμωση της απρόσωπης συμφωνίας της προγραμματισθείσας προς φυλλομέτρηση ημερήσιας ποσότητας σελίδων ενός διδακτικού εγχειριδίου -ωσάν να πρόκειται για έλεγχο εργοστασιακής μονάδας παραγωγής ελεγχόμενης με ακρίβεια από τον επόπτη - κατά την Αρχή της Λογικοκρατίας των Συστημάτων - από την ημερολογιακή συρροή προγραμματισμών παραγωγικότητας:

«Τί θέτει ως προτεραιότητα ένα συγκεκριμένο Εκπαιδευτικό Σύστημα; Την παιδεία ή τη χρησιμοθηρική κατάρτιση από ένα σχολείο το οποίο να προάγει μόνο τη διοικητική συμπεριφορά (administrative behavior) σε συνδυασμό με την προαγωγή της παγκοσμιοποιημένης ετοιμότητας

για εργασιμότητα, ένα σχολείο που δεν διαφοροποιείται καθόλου από τη μηχανιστική αντίληψη των βεμπεριανών κοινωνικών συστημάτων; Με βάση την ιδεολογική προσέγγιση της λογικοκρατίας των συστημάτων (rational system approach), το σχολείο ως Κοινωνικό Σύστημα (Hoy & Miskel 2001) λειτουργεί όπως όλοι οι οικονομικοί οργανισμοί. Σε αυτό, όπως και στους οργανισμούς, διακρίνονται οι εισροές (inputs), η διαδικασία μετασχηματισμού των εισροών (transformation process) και το εξαγόμενο αποτέλεσμα (outputs). Στις εισροές τοποθετούνται στην ίδια (αξιολογική) βαθμίδα δεδομένων προς “επεξεργασία”, το ανθρώπινο δυναμικό, οι πρώτες ύλες και τα αρχικά κόστα. Οι εισροές μετασχηματίζονται μέσα από μια συγκεκριμένη και καλά οργανωμένη διαδικασία, την εκπαιδευτική πολιτική στην περίπτωση, με ένα και μόνο στόχο: το εξαγόμενο αποτέλεσμα: τα προϊόντα μεταξύ των οποίων ο μαθητής και οι υπηρεσίες». (Παπαδοπούλου 2007: 160).

Από τα προλεγόμενα έχει γίνει αντιληπτό πως το Αναλυτικό Πρόγραμμα είναι ιδεολογικό Κείμενο και φορέας πολιτικής φιλοσοφίας του τοπικού, εκτεινόμενο σε τρεις ομόκεντρους κύκλους με πυρήνα το Μεγαεπίπεδο-(Επ.1)- το επίπεδο του εθνικού σχεδιασμού που παραμένει αναλλοίωτος. Ο πυρήνας επηρεάζει και δημιουργεί ιδεολογικά και πρακτικά το Μακροεπίπεδο-(Επ.2)-. Για να φανεί αν έχει εφαρμοστεί σωστά η διάχυση της στοχοθεσίας από το Μεγαεπίπεδο των εθνικών οραματισμών στο Μακροεπίπεδο, το Εκπαιδευτικό Σύστημα στην ολότητά του, χρειαζόμαστε και την τρίτη μεταβλητή, το Μικροεπίπεδο-(Επ.3)- τη συγκεκριμένη δηλαδή γνωστική περιοχή, το μάθημα. Χρησιμοποιώντας την Αριστοτελική μέθοδο της Επαγωγής, από «το μέρος» δηλαδή στο «όλον» ελέγχω «το όλον», στην περίπτωση την επιτυχία των Στόχων ως προς την εφαρμοσιμότητα του Αναλυτικού Προγράμματος από την ιδεολογική σύλληψη ως την εφαρμογή του ανά διακριτό αντικείμενο. Για σκοπούς κατανόησης των προλεγόμενων παρατίθεται στο σημείο που ακολουθεί ο Γενικός Σκοπός σε Μακροεπίπεδο της συγκεκριμένης υπό διερεύνηση γνωστικής περιοχής: του Μαθήματος των Θρησκευτικών. Ενδιαφέρον παρουσιάζει:

- Η συμφωνία του Γενικού Σκοπού του μαθήματος με τη συμφωνία των Γενικών Σκοπών και Στόχων της Παιδείας σε Μεγαεπίπεδο (Εθνικών Οραματισμών≡ αναλλοίωτο) όπως προνοούνται στο Σύνταγμα της Κυπριακής Δημοκρατίας. (Άρθρα 2.1, 2.2, 2.3,2.4, 18.1-18.8 και 108.1, 108.2)
- Η συμφωνία του Γενικού Σκοπού του μαθήματος με τις φιλοσοφικές απαρχές του Ανθρωπισμού, Πραγματισμού και Αναδομητισμού (τη φιλοσοφία δόμησης δηλαδή του συγκεκριμένου Αναλυτικού Προγράμματος).

Ο Γενικός Σκοπός του Μαθήματος των Θρησκευτικών στη Μέση Γενική Εκπαίδευση για το Κυπριακό Εκπαιδευτικό Σύστημα:

Σε Μακροεπίπεδο διδακτικού αντικειμένου έχει καθοριστεί το περιεχόμενο του θεολογικού όρου «*Κατ' εικόναν Θεού δημιουργία*». Ανάπτυξη των παραμέτρων του «κατ' εικόναν» από την Α' Δημοτικού μέχρι και την Γ' Λυκείου με άξονα διαβάθμισης τα στάδια Συναισθηματικής και Γνωστικής Ανάπτυξης των μαθητών στους οποίους απευθυνόμαστε. Όσον δε αφορά στη συμφωνία του Γενικού Σκοπού του Μαθήματος - όπως αυτός σκιαγραφείται δια των Πυρηνικών Εννοιών με τη γενική Φιλοσοφία σε Μακροεπίπεδο σε συνάρτηση με τη στοχοθεσία του Υ.Π.Π.Κ.: «*Αφετηρία της προσέγγισης αποτελούν ο σεβασμός του προσώπου κάθε παιδιού και η αφοσίωση στα ανθρώπινα δικαιώματα*». (Αναλυτικό Πρόγραμμα για τα δημόσια σχολεία της Κυπριακής Δημοκρατίας 2008:4)

Ο σχεδιασμός της συνδιδασκαλίας:

Όλα τα πιο πάνω σημεία είχαν παρατεθεί στο Προαιρετικό Σεμινάριο ME04.003. Το ζητούμενο ήταν, αν, κάτω από το συγκεκριμένο συλλογιστικό πλαίσιο θα μπορούσαμε να βάλουμε μια ξεχωριστή πινελιά που να προσδώσει στο παιδαγωγικό ζητούμενο-πέρα από τη γνώση και τις ικανότητες, την προστιθέμενη αξία της πρωτοτυπίας του (μη απροβλημάτιστου) νέου

εγχειρήματος: την ανάληψη μιας Διαθεματικής συνδιδασκαλίας μεταξύ Θρησκευτικών και Αγγλικών στη βάση λύσης προβλήματος (Cross Curriculum Teaching) σε πρώτη τάξη Γυμνασίου λαμβάνοντας υπόψη το ακόλουθο τρίπολο κριτηρίων: ψυχοπαιδαγωγικό κριτήριο, κριτήριο επιστημονικότητας ως προς την ανά στάδιο συμβατότητα του θεωρητικού πλαισίου φιλοσοφίας αναδομητικού αναλυτικού με το σχεδιασμό, κριτήριο λογοδοσίας.

Κατά τον σχεδιασμό της συνδιδασκαλίας λήφθηκαν παιδαγωγικά υπόψη:

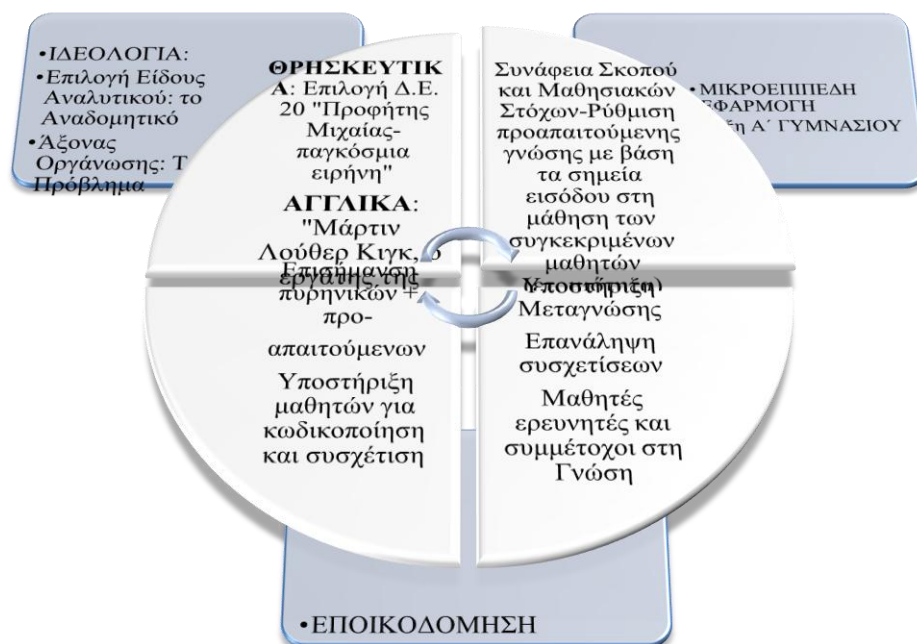
1. Η καλλιέργεια της κριτικής αυτενέργειας του μαθητή με την ενεργοποίηση «πολλαπλών νοημοσύνων» (Νούτσος 1983, Κογκούλης 1984 και 2007, Farrar 1991, Golemann 1995, Αλαχιώτης 2004)
2. Η μετάβαση από την υλοκεντρική στην ανατροφοδοτική μορφή αποτελεσματικής μάθησης που οδηγεί στη μεταγνώση (McNeil 1985, Vacca, & Vacca 2005, Κουτσελίνη 2001, 2008β)
3. Η οριζοντίωση της γνώσης ως διαθεματικότητα μεταξύ διακριτών περιοχών του αναλυτικού με αλληλοσχετιζόμενα περιεχόμενα που να καταργεί τα ανεξάρτητα, διακριτά και αυτοτελώς διδασκόμενα μαθήματα στο πλαίσιο της επίτευξης της σχολικής γνώσης (Ματσαγγούρας 2002, Κουτσελίνη 2008) και επιδιώκει μεταξύ άλλων:

- Τη σφαιρική οικείωση της πραγματικότητας, συνδέοντας τη σχολική γνώση με τα ενδιαφέροντα και τις εμπειρίες των παιδιών από τον κοινοτικό (Κουτσελίνη 1997, Παπαστεφάνου 2005) και το φυσικό κόσμο (Παπανούτσος 1963, Ματσούκας 1988). Εμπλοκή φυσικού, ψυχολογικού και ανθρωπογενούς περιβάλλοντος. Είδος Αναλυτικού: Ανθρωπιστικό και Αναδομητικό- Φιλοσοφία Αναδομητισμός και Πραγματισμός.

- Τον τονισμό της δυναμικής εξελικτικής διαδικασίας της γνώσης (Habermas 1972, Apple 1979, Barham 1996). Η γνώση τίθεται υπό συνεχή διαπραγμάτευση (Pinar 2004, Koutselini 2006). Ως εκ τούτου η μάθηση συντελείται στο πλαίσιο μιας συλλογικής, συνεχιζόμενης επικοινωνίας, που δεν μπορεί να εξαντληθεί σε μια δεδομένη στιγμή στα πλαίσια μιας διδακτικής ενότητας και ενός συγκεκριμένου μαθήματος, αλλά δίνεται έμφαση στο τι θα αποκομίσει το παιδί από την όλη διαδικασία, τη χρήσιμη εκείνη γνώση που θα κινηθεί αβίαστα και δυναμικά ως μαγιά, δηλαδή τη μεταγνώση.
- Την από μέρους των παιδιών ανάπτυξη στάσεων και δεξιοτήτων που απαιτεί η δημιουργική κοινωνική ζωή (Routledge & Kagan 1971, David 1993, Morisson 2008), και η όσο το δυνατό επιτυχημένη άσκηση του επαγγέλματος στην εποχή της εργασιμότητας.
- Την ενταξιακή διευκόλυνση κάθε κατηγορίας μαθητών, ασχέτως προέλευσης και ατομικών χαρακτηριστικών. (Barnes 2002, Batson et al 2002, Kapron 2002, Papastephanou 2003 Rique & Dyer 2003, Βασιλόπουλος 2008)

Από τα προλεγόμενα, παραθέτω στη συνέχεια το σχεδιάγραμμα αντιδανείου εφαρμογών με λέξεις-κλειδιά από το Μακροεπίπεδο στο Μικροεπίπεδο με σκοπό την επίτευξη της Εποικοδόμησης στην τάξη του σήμερα, διδάσκοντας ένα Ανθρωπιστικό και Αναδομητικό Αναλυτικό Πρόγραμμα, στην περίπτωση για το Μάθημα των Θρησκευτικών στο Κυπριακό Δημόσιο Σχολείο:

Πιο κάτω σχηματοποιώ τη συλλογιστική διαδικασία της συνδιδασκαλίας από το μεγαεπίπεδο στο μικροεπίπεδο:

Το Σχέδιο Μαθήματος:

Σημείωση:

Το σχέδιο μαθήματος έγινε με βάση το δημοσιοποιημένο ηλεκτρονικό εκπαιδευτικό βοήθημα της Λιάνας Παπαδοπούλου στον δικτυακό τόπο του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου Κύπρου: Υπερσύνδεσμος: «Εκπαιδευτικό Υλικό Λειτουργών Παιδαγωγικού Ινστιτούτου Κύπρου- Μάθημα Θρησκευτικά».

Τίτλος ηλεκτρονικού βοηθήματος για τα Θρησκευτικά Γυμνασίου: «Η εισαγωγή της μεθόδου Project στη Μέση Γενική Εκπαίδευση: Μια πρόταση Αναδόμησης με άξονα την Ερευνητική Διαθεματική Εργασία στην Κοινωνία της Γνώσης. Επιλεκτικά προτεινόμενες εφαρμογές». Συγκεκριμένη εφαρμογή: 4.2.2.« Το όραμα της παγκόσμιας ειρήνης, ο προφήτης Μιχαίας» σελίδες 1-5.

Γυμνάσιο Αγίου Αθανασίου Λεμεσού

Τάξη : Α΄ Γυμνασίου

Ημερομηνία 12/04/2013

Τμήμα Α΄-

Μάθημα: Κεφάλαιο 20. « Ο προφήτης Μιχαίας: το όραμα της παγκόσμιας ειρήνης». (Διαθεματική προσέγγιση- Cross Curriculum)

Συνδιδασκαλία από

- Φωτεινή Κλεάνθους, καθηγήτρια Θρησκευτικών
- Έλενα Αθανασιάδου, καθηγήτρια Αγγλικών

Λειτουργός ΝΑΠ και Π.Ι.: Παπαδοπούλου Λιάνα, Θεολόγος

Απαιτούμενος χρόνος: 2 διδακτικές περίοδοι (80΄)

ΔΙΔΑΚΤΙΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ:

- Να πληροφορηθούν το έργο του προφήτη Μιχαία, καθώς και του Μάρτιν Λούθερ Κίνγκ (στα Αγγλικά), ως εργάτες της δικαιοσύνης και ειρήνης σε δύο διαφορετικές εποχές.
- Να συνειδητοποιήσουν ότι η απώλεια της ειρήνης είναι αποτέλεσμα της έλλειψης δικαιοσύνης στη καθημερινή ζωή των ανθρώπων. Όπου δικαιοσύνη εκεί ειρήνη και ανάπτυξη.
- Να προβληματιστούν για την ηθική κατάπτωση της εποχής μας και τις συνέπειές της και να αναζητήσουν τρόπους αποκατάστασης της δικαιοσύνης και ειρήνης, παραθέτοντας τα δικά τους όνειρα για μια ειρηνική και δίκαια κοινωνία.

.OBJECTIVES:

- Students will use the English language as the medium to collect data for their Religion Education class.
- Students will be able to communicate the collected information and use the knowledge to express their ideals.
- Students will transfer background knowledge of mother language to define the meaning of English words (language awareness elements)
- The final activities will contribute to enhance awareness of democratic citizenship

ΠΡΟΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΕΣ ΓΝΩΣΕΙΣ:

- Οι κοινωνικοπολιτισμικές συνθήκες της εποχής, καθώς και ο τρόπος ζωής των Ισραηλιτών που χαρακτηριζόταν από την ηθική διαφθορά, την αδικία και την έλλειψη εσωτερικής ειρήνης, καθώς όλοι ζούσαν εγωιστικά το «κυνήγι» ματαιοτήτων.

ΕΠΟΠΤΙΚΑ ΜΕΣΑ:

Σχολικός πίνακας, ηλεκτρονικός υπολογιστής, ηλεκτρονικός προβολέας, το διαδίκτυο, φύλλα εργασίας, υλικά ομάδων (χαρτόνια, μαρκαδόροι, γόμες, εικονικό υλικό).

ΠΟΡΕΙΑ-ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ:

- Ανασκόπηση του προηγούμενου μαθήματος μέσω της κατ' οίκον εργασίας και ανάκλυση προϋπάρχουσας για το θέμα γνώσης.
- Μετάβαση στη νέα διδακτική ενότητα (ιδιοθύελλα)

ΜΕΡΟΣ Α' - «Μιχαίας, ο εργάτης της ειρήνης»:

- **Αφόρμηση.** Η εικόνα της πολιορκίας της Ιερουσαλήμ από τους Βαβυλώνιους, που επιβεβαιώνει την προειδοποίηση των προφητών.
- Καλούνται οι μαθητές να πουν τα χαρακτηριστικά του τρόπου ζωής και συμπεριφοράς των Ισραηλιτών την εποχή εκείνη, (τι θυμάμαι, τι ξέρω). Έτσι έχουμε το κοινωνικό και πολιτισμικό περιβάλλον της εποχής αντλημένο από τους ίδιους τους μαθητές (ιδιοθύελλα καταγραμμένη στον πίνακα-ανάκληση προηγούμενης γνώσης).
- Στη συνέχεια οι μαθητές έχουν μπροστά τους αποσπάσματα των λόγων του Μιχαία, τον οποίο ονομάσαμε αλλιώς «Εργάτη της ειρήνης και δικαιοσύνης». Οι μαθητές με στοχευμένες στο συγκεκριμένο επίπεδό τους ερωτήσεις καλούνται να εντοπίσουν στα

τρία αποσπάσματα: 1. Ποιούς θεωρούσε υπεύθυνους για το κοινωνικό πρόβλημα της εποχής ο προφήτης και γιατί; 2. Τί προέτρεπε το λαό να κάνει; 3. Πώς θα ζουν οι άνθρωποι, όταν επικρατήσει η παγκόσμια ειρήνη -εποχή του Μεσσία. (Όραμα του προφήτη Μιχαία).

- Συμπληρώνουμε φύλλο εργασίας για το πρώτο μέρος.

Σημειώσεις:

Οι λέξεις «όραμα» και «ειρήνη» τις δίνονται και στα αγγλικά (γράφονται κατόπιν στον πίνακα) για να γίνει εισαγωγή στην παρουσίαση της συναδέλφου των Αγγλικών με την οποία θα προβούμε στη συνδιδασκαλία.

Κατά τη διάρκεια του μαθήματος επαναλαμβάνονται συχνά τις λέξεις – κλειδιά που συναντήσαμε ως τώρα: «Εσωτερική ειρήνη- δικαιοσύνη –κοινωνική αδικία – εργάτες ειρήνης –ειρήνη στο τέλος του κόσμου».

.

ΜΕΡΟΣ Β΄- «Εργάτες της ειρήνης - τότε και τώρα»:

- Οι μαθητές καλούνται να συγκεντρώσουν πληροφορίες για ιστορικές προσωπικότητες που υπήρξαν αγωνιστές της ειρήνης και δικαιοσύνης. Ενώ κάθε μαθητής διαβάζει κύρια σημεία της ζωής και δράσης αυτών των ανθρώπων, προβάλλονται οι φωτογραφίες τους και αποφθέγματά τους, τα οποία θα χρησιμοποιηθούν ως πηγές για να οδηγηθούν οι μαθητές στο ζητούμενο συμπέρασμα (ότι δηλαδή η δικαιοσύνη και η ειρήνη είναι αποτέλεσμα μεγάλων αγώνων και προσπαθειών και δεν κτώνται αβίαστα και αυτόματα).

ΜΕΡΟΣ Γ΄- Μάρτιν Λούθερ Κίνγκ – «I have a dream»:

Students are given a worksheet with Martin Louthier King's (hereafter MLK) simplified biography. They are asked to match each paragraph to a picture. The activity will give

them an overview to MLK's life and the social background of Afro-Americans of his time.

They will then listen to a short extract from his speech 'I have a dream' and they will fill in a short cloze exercise. This will later be used as a springboard to help them communicate their dream about a better world.

ΜΕΡΟΣ Δ' - Διαπραγματεύεται τον κοινωνικό προβληματισμό: *«Εμείς θα μείνουμε αδιάφοροι μπροστά σ' αυτά που συμβαίνουν γύρω μας»;*

Μεταφερόμαστε στο σήμερα με ένα βίντεο που έχουμε δημιουργήσει και φέρνουμε τους μαθητές μπροστά στο πρόβλημα. Με συγκεκριμένες ερωτήσεις προς τους μαθητές επιδιώκουμε λύσεις του κοινωνικού προβλήματος από τους ίδιους.

ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ:

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΣΤΗΝ ΤΑΞΗ

- Πρώτη ομάδα: ***"I have a dream"***: Φτιάχνω σελιδοδείκτες.
- Δεύτερη ομάδα: Στο «δέντρο της γνώσης» τοποθετώ λέξεις – κλειδιά (στα αγγλικά και στα ελληνικά) που έμαθα, ώστε να εξυπηρετηθεί ο στόχος του μαθήματος
- Τρίτη ομάδα: Κολλάζ με τίτλο ***«Για τούτο θα θρηνήσω και θα κλάψω»***.
- Τέταρτη ομάδα: Κολλάζ με τίτλο ***«Ονειρεύομαι μια καινούργια εποχή...»***.
- Πέμπτη ομάδα. **Υπόδυση ρόλου**: Υψώνω τη φωνή μου στην Ευρωβουλή, στο Δικαστήριο Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, στον Οργανισμό ΟΗΕ για:
 1. Τα παιδιά που ζουν κάτω από το όριο της φτώχειας σε χώρες Αφρικής και Ασίας
 2. Τα παιδιά, θύματα πολέμου στα συμφέροντα των δυνατών του πλανήτη.
 3. *«Κατηγορώ»* για τους δυνατούς της γης, που κλεισμένοι στα γραφεία τους, αποφασίζουν για την τύχη της ανθρωπότητας, ισοπεδώνοντας τα πάντα με το πάτημα ενός κουμπιού.

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΕΙΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΩΝ ΣΤΗΝ ΤΑΞΗ -ΕΜΠΕΔΩΣΗ:

Η ανακεφαλαίωση γίνεται με την παρουσίαση των δραστηριοτήτων των ομάδων των μαθητών. Στο σημείο αυτό παραθέτω το περιεχόμενο της Δραστηριότητας 5.3 *«Κατηγορώ για τους δυνατούς της γης, που κλεισμένοι στα γραφεία τους, αποφασίζουν για την τύχη της ανθρωπότητας, ισοπεδώνοντας τα πάντα με το πάτημα ενός κουμπιού»* όπως διαβάστηκε στο τέλος του ογδοντάλεπτου από τα παιδιά της Ομάδας -5 -που την συνέταξαν:

- Ανακοίνωση- Δραστηριότητα της Πέμπτης Ομάδας Εργασίας με περιεχόμενο την Υπόδυση ρόλου. Τίτλος δραστηριότητας: *«Υψώνω τη φωνή μου στην Ευρωβουλή, στο Δικαστήριο Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, στον Οργανισμό ΟΗΕ κατηγορώντας τους δυνατούς της γης που κλεισμένοι στα γραφεία τους αποφασίζουν για την τύχη της ανθρωπότητας»:*

«Κυρίες και κύριοι,
μπορώ να έχω την προσοχή σας; Βρισκόμαστε σήμερα εδώ, ενώπιον όλων, για να σας καταγγείλουμε ένα σκάνταλο που θα συγκλονίσει όλους, που συνδέεται με ζημιές και απώλειες. Αριθμοί αυξάνονται δραματικά. Όμως μην αναστατώνεστε, βάλτε τα κινητά σας στην τσάντα και μην πάρετε τους τραπεζίτες σας. Δεν χάνονται τα λεφτά αλλά η ανθρωπιά σας, που σας έχει εγκαταλείψει. Κάθε λεπτό που περνά, εκατομμύρια παιδιά, εργάτες και πονεμένοι πεθαίνουν της πείνας, το ντουφέκι του αντιπάλου και από την υπερκόπωση της δουλειάς τους και από αρρώστιες, χάρη σε εσάς. Παιδιά, απευθύνομαι σε εσάς! Αγωνιστείτε για το καλύτερο, για την υγεία όλων. Πείτε ναι στην εκπαίδευση και την ισότητα. Μην αφήσετε τα όνειρά σας να μείνουν μόνον όνειρα. Ελπίζουμε να μας λάβετε υπόψη και η παγκόσμια δικαιοσύνη να επικρατήσει!»!

ΑΝΑΤΡΟΦΟΔΟΤΙΚΗ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ:

Ανάθεση εργασίας για το σπίτι: Να ζωγραφίσετε στο τετράδιό σας το δικό σας όραμα για τη σύγχρονη κοινωνία.

Η προστιθέμενη αξία της συνδιδασκαλίας και το δικαίωμα του χαρακτηρισμού της ως «καινοτόμου δράσης» για το έτος 2012-2013.

- Άξονας Οργάνωσης του μαθήματος: «Το Πρόβλημα». Το πρόβλημα κατανόησης των οραματισμών του ειρηνοποιού από τους ανθρώπους της εποχής του, άλλοτε και τώρα. Συνεπαγωγή: το Αναδομητικό αναλυτικό: Βάση διαπραγμάτευσης του Αναδομητισμού, η επαφή με την καθημερινότητα. Φιλοσοφία: ο Αναδομητισμός και ο Πραγματισμός.
- Καθορισμός της Αξιόλογης Γνώσης υπό κριτική εφαρμογή στη βάση λύσης προβλήματος. Αξιόλογη Γνώση: αυτό το κάτι, η μαγιά που διατηρείται στη ψυχή του μαθητή πέραν από τη χρονική λήξη της διδακτικής διαδικασίας και το συνοδεύει ως εφόδιο ζωής στην καθημερινότητα.
- Άρση του βιβλιοκεντρισμού. Το εγχειρίδιο δεν είναι Αναλυτικό Πρόγραμμα. Το Αναλυτικό Πρόγραμμα είναι η επίσημα εξαγγελθείσα ατραπός ιδεολογίας που στοχεύει στην αντίστοιχη μεθόδευση στάσης ζωής από τον εκπαιδευτικό. Η ιδεολογία αυτή δεν στεγανοποιείται εντός του διακριτού πλαισίου ενός εγχειριδίου που τηρεί ο εκπαιδευτικός σάν ιερό ευαγγέλιο.
- Σύνδεση και κατάταξη της νέας πληροφορίας αναπροσαρμοστικά σε σύνδεση με την προϋπάρχουσα γνώση με άξονα τα σημεία εισόδου μάθησης των συγκεκριμένων μαθητών, της συγκεκριμένης σχολικής τάξης. Σεβασμός στη διαφορετικότητα των μαθησιακών προφίλ των παιδιών. Έμφαση στην αξιοποίηση των πολλαπλών νοημοσύνων των μαθητών μέσα από δομημένες δραστηριότητες.
- Μαθητής: ο κάτοχος και οχηματαγωγό της νεοαποκτηθείσας γνώσης με κίνητρο την προαποκτηθείσα. Στόχος: η μεταγνώση. Φιλοσοφία η Προ+ Κατά+ Μετά δόμηση της διδασκαλίας. Το «Μετά» αφορά στην ανάπτυξη στάσεων ζωής.

- Λειτουργικό μετασχηματιστικό αντιδάνειο μεταξύ των δύο μαθημάτων, Θρησκευτικών και Αγγλικών, η βάση συγκεκριμένων μηχανισμών της Κριτικής Σκέψης: 1. «Αντιπαραβολή αιτίας και αποτελέσματος» 2. «Σύγκριση και αντίθεση» 3. «Υπόδυση και μετάθεση ρόλου». Η γνώση μετασχηματίζεται σε εμπειρία και δεν μεταφέρεται ασπόνδυλα υπό τη μορφή στείρας παρουσίας εννοιών προς αποστήθιση.
- Καθιέρωση κλίματος συνεργατικής συμπεριφοράς μαθητών και εκπαιδευτικών με πρότυπο τις ομάδες συνεργαζόμενων εκπαιδευτικών και άρση της στεγανοποίησης της αντίληψης του εγκλεισμού της γνώσης σε διακριτές περιοχές. Διασπορά και κριτική αξιοποίηση της γνώσης με στόχο τη δημιουργία του προβληματιζόμενου μαθητή, ελεύθερου αυριανού ενεργού πολίτη: ο στόχος του εκπαιδευτικού συστήματος στην ολότητά του μέσα από τη φιλοσοφία του προσφερόμενου κύκλου μαθημάτων.
- Γνώση από μέρους των εκπαιδευτικών της θεωρίας των Αναλυτικών Προγραμμάτων και της φιλοσοφίας που τη διέπει, για να οδηγηθεί η συνδιδασκαλία στην επιτυχή πρακτική.
- Πληρότητα και ευελιξία στο χειρισμό της διδακτικής αλληλεπίδρασης.
- Δεκτικότητα, διάθεση επαγγελματικού μοιράσματος, διάχυσης αποτελέσματος, και εκπαιδευτικής λογοδοσίας.

Εν κατακλείδι,

«Δεν είναι δύσκολο να εξαγγέλλονται αλλαγές. Όμως η αλλαγή και η μεταρρύθμιση έχει δύο μορφές: την εξωτερική- θεσμική και την εσωτερική, ουσιαστική και πρακτική» (Κουτσελίνη 2010:136). Και η αλλαγή ξεκινά από τον κάθε οραματιστή εκπαιδευτικό. Αυτός είναι η αλλαγή. Όλοι μας θυμόμαστε να έχουμε στη ζωή μας έναν τέτοιο ως πρότυπο στη δική μας πορεία, σε κάθε σχολική τάξη...

«Ἐστι δ' ἡ μὲν ὕλη δύναμις, το δ' εἶδος ἐντελέχεια, καὶ τοῦτο διχῶς, το μὲν ὡς ἐπιστήμη, το δ' ὡς το θεωρεῖν»

«Ἡ ὕλη εἶναι δύναμη, ἐνῶ ἡ μορφή ἐντελέχεια καὶ μάλιστα με δύο ἐννοιες, ἀπὸ τῆς μίας με τὴν ἐννοία πού λέμε ὅτι ἡ ἐπιστήμη εἶναι ἐντελέχεια, καὶ ἀπὸ τὴν ἄλλη με τὴν ἐννοία πού λέμε ὅτι ἡ θεωρία εἶναι ἐντελέχεια»

Ἀριστοτέλους Περὶ ψυχῆς, 412α, 9-11

Ευχαριστίες:

Για τὴν προετοιμασία καὶ υλοποίηση τῆς συνδιδασκαλίας, τὴ συνεργασία καὶ συνυπευθυνότητα εἶχαν οἱ εκπαιδευτικοί: κ. Κλεάνθους Φωτεινή, Θεολόγος καὶ κ. Αθανασιάδου Έλενα, Ἀγγλικῆς Φιλολογίας, καθηγήτριες στὸ Γυμνάσιο Ἁγίου Αθανασίου Λεμεσού, τὶς οποίες θερμὰ εὐχαριστῶ.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ:

Αλαχιώτης, Στ. (2004) Για ἓνα σύγχρονο εκπαιδευτικό σύστημα: Ἡ διαθεματικότητα καὶ ἡ εὐέλικτη ζώνη ἀλλάζουν τὴν παιδεία καὶ ἀναβαθμίζουν τὴν ποιότητα τῆς ἐκπαίδευσης. Στὸ Ἀγγελίδης, Π.& Μαυροειδής, Γ. (Επιμ.) *Εκπαιδευτικὲς καινοτομίες γιὰ τὸ σχολεῖο τοῦ μέλλοντος*. Ἀθήνα: Τυπωθῆτω- Γ.Δαρδανός, σελ.5-36

Apple, M. (1979) *Ideology and Curriculum*. London: Routledge and Kegan Paul.

Αρχαίοι Έλληνες Συγγραφείς (1954) *Αριστοτέλους, Περί ψυχής Αρχαίον κείμενον*. Εισαγωγή, μετάφραση, σχόλια Ν.Δ. Σωτηράκη και Α.Ε. Ευσταθίου: Αθήνα: Ζαχαρόπουλος, σελ. 80

Ball, S.(1987) *The Micropolitics of the School*. London: Methuen.

Barham, E. (1996) Central control of the curriculum and teacher involvement in curriculum change. *Journal of Curriculum and Supervision*, 12(1), 29-36.

Barnes, Ph. (2002) Forgiveness, the Moral Law and Education: A Reply to Patricia White. *Journal of Philosophy of Education*, 36 (4) 529-542.

Βασιλόπουλος, Χ. (2008) *Σχολική Θρησκευτική Αγωγή*. Θεσσαλονίκη: Βάνιας.

Batson, D., Eidelman, S., Hingley, S., Russell, S. (2002) “And Who Is My Neighbor?” Quest Religion as a Source of Universal Compassion. *Journal for the Scientific Study of Religion*, 41 (2). 39-50.

David M. (1993) *Gender and Education Reform*. Polity Press. Cambridge, UK.

Farrar, C. (1991) *The Origins of Democratic Thinking: The invention of politics in classical Athens*, Cambridge: Cambridge University Press.

Golemann, D. (1995) *Emotional Intelligence*. Bartam Books: N.Y.

Habermas, J. (1972) *Knowledge and human interests*. London. Heinemann.

Hoy & Miskel S. (2001)⁶ *Educational Administration: Theory, Research, Practice*. Mc Graw Hill:Singapore.

Kaprov, V. (2002) “Religiosity and Tolerance in the United States and Poland”. *Journal for the Scientific Study of Religion*, 41 (2), 267-288.

Κογκούλη Ι. (1984) *Εισαγωγή στην Παιδαγωγική*. Κυριακίδης: Θεσσαλονίκη.

Κογκούλη, Ι. (2007) Χριστιανική Παιδαγωγική. *Λεξικό της Παιδαγωγικής*, (Επιμ.) Παναγιώτη Δ. Ξωχέλλη. Θεσσαλονίκη: Κυριακίδης, σελ. 711-715.

Koutselini, M (1997) Curriculum as political text: the case of Cyprus (1935- 1990), *History of Education*, 26(4), 395-407.

Κουτσελίνη, Μ. (2001) *Ανάπτυξη Προγραμμάτων- Θεωρία-Έρευνα-Πράξη*. Λευκωσία: Lythrodondas Press.

Koutselini, M. (2006) Towards a meta- modern paradigm of curriculum: Transcendence of a mistaken reliance on theory. *Educational Practice and Theory*, (28)1.

Koutselini, M. (2008) Listening to student's voices for teaching in mixed ability classrooms: Presuppositions and considerations for differentiated instruction. *Learning and teaching*, 1(1),17-30.

Κουτσελίνη, Μ. (2008) *Εποικοδόμηση και Διαφοροποίηση Διδασκαλίας –Μάθησης σε τάξεις μικτής ικανότητας. Φιλοσοφία και έννοια. Στρατηγικές και εφαρμογές*. Λευκωσία: Lythographica.

Κουτσελίνη, Μ. (2010) Η Εκπαιδευτική Μεταρρύθμιση και η ανάγκη επαναπροσδιορισμού του Αναλυτικού Προγράμματος. Στο Πυργιωτάκης, Ι.& Οικονομίδης, Δ. (Επιμ.). *Περί Παιδείας Διάλογος*. Ρέθυμνο: Παιδαγωγικό Τμήμα Δημοτικής Εκπαίδευσης, σελ.127-138.

Ματσαγγούρας, Η. (2002) *Διεπιστημονικότητα, διαθεματικότητα και ενιαιοποίηση στα προγράμματα σπουδών: τρόποι οργάνωσης της σχολικής γνώσης*. Αθήνα: Π.Ι. σελ. 19-36.

Ματσούκας, Ν. (1988) *Δογματική και Συμβολική Θεολογία Β΄*. Θεσσαλονίκη: Πουρναράς.

McNeil. J.D.(1985) *Cpcurriculum, A Comprehensive Introduction*³. Little Brown and Company.

Morisson, M.K.(2008) *Using humor to maximize learning. The links between positive emotions and education*. Rowman& Littlefield Education: Plymouth, UK.

Νούτσος, Χ.(1983) *Διδακτικοί στόχοι και Αναλυτικό Πρόγραμμα. Κριτική μιας σύγχρονης παιδαγωγικής ιδεολογίας*. Αθήνα: Δωδώνη.

Παπαδοπούλου, Λ. (2006) «Η εισαγωγή της μεθόδου Project στη Μέση Γενική Εκπαίδευση: Μια πρόταση Αναδόμησης με άξονα την Ερευνητική Διαθεματική Εργασία στην Κοινωνία της Γνώσης. Επιλεκτικά προτεινόμενες εφαρμογές». Δικτυακός τόπος Παιδαγωγικού Ινστιτούτου Κύπρου: Εκπαιδευτικό Υλικό Λειτουργιών Παιδαγωγικού Ινστιτούτου – Μάθημα Θρησκευτικά. <http://www.pi.ac.cy>

Παπαδοπούλου, Λ. (2007) Προϋποθέσεις για την εισαγωγή της έννοιας της Συγχώρεσης σε ένα αναδομημένο Ανθρωπιστικό - Προοδευτικό Μοντέλο Αναλυτικών Προγραμμάτων για το Κυπριακό Εκπαιδευτικό Σύστημα. *Παρουσία*. Τεύχος 16, σελ. 159-169

Papadopoulou.L.(2012) Curriculum as an Ideological and Political Mega-Field Text for Targeting Religious Education”. *Papers of ISSEI's 13th International Conference - Cyprus 2012: International Society for the Study of European Ideas*: 4 July, 2012.

Παπανούτσος, Ε. (1963) *Φιλοσοφικά Προβλήματα*. Αθήνα: Ίκαρος.

Papastephanou M. (2003) Forgiving and Requesting Forgiveness. *Journal of Philosophy of Education*, 37 (3), 503-524.

Papastephanou, M.(2005) Religious teaching and political context: the case of Cyprus. *Journal of Beliefs and Values*, 26 (2) 139-156.

Pinar, W. (2004) *What is curriculum theory*. London N.J.,LEA.

Πυργιωτάκης, Ι.(2000)^Ζ *Εισαγωγή στην Παιδαγωγική Επιστήμη*. Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα.

Rique,J., Dyer, M. (2003) Teacher's Views of Forgiveness for the Resolution of Conflicts Between Students in School. *Journal of Moral Education*,32 (3) 233-250.

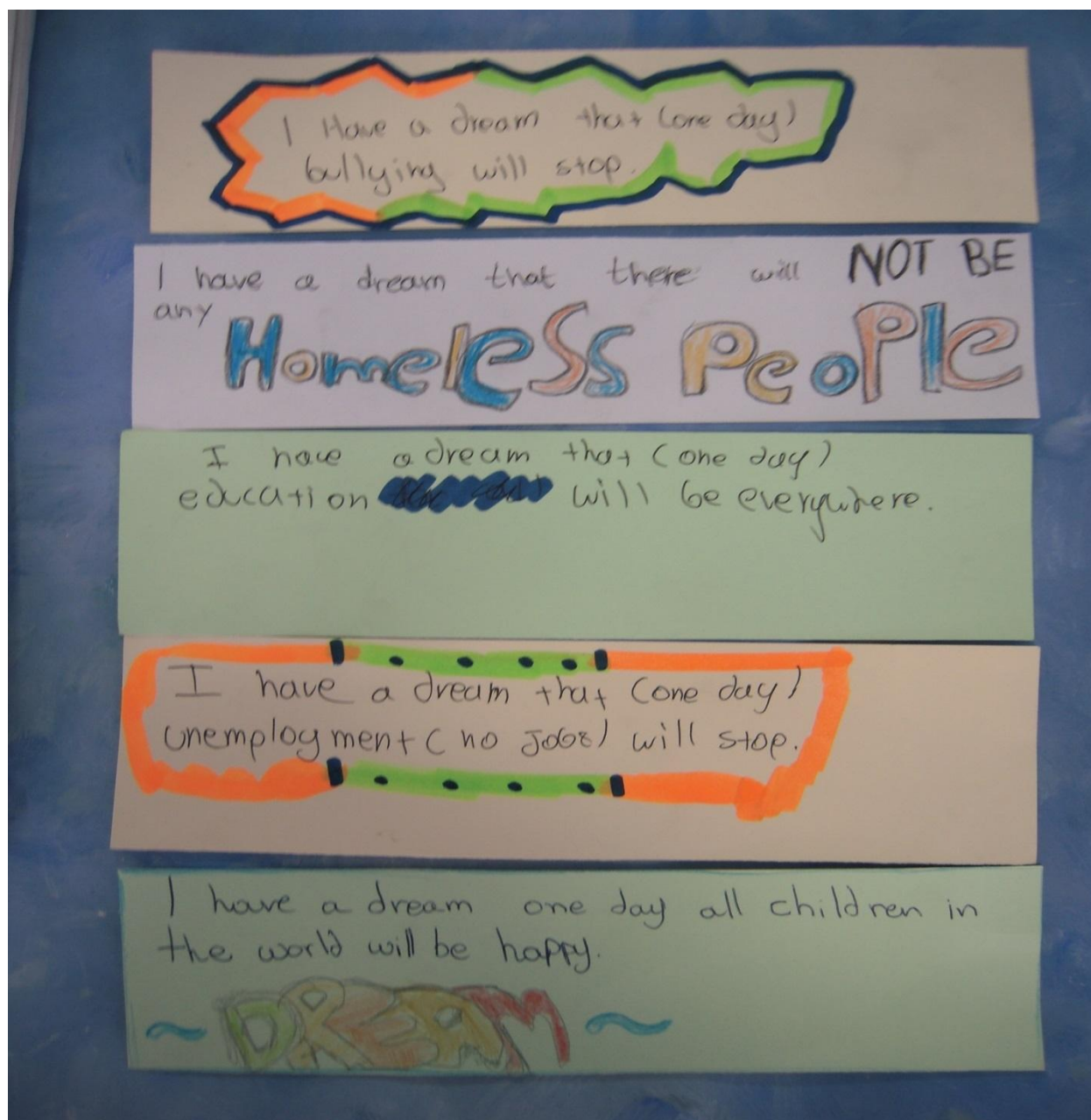
Routledge and Kagan P. (1971) *School and Society*. The Open University, London.

Σύνταγμα της Κυπριακής Δημοκρατίας: Δικτυακός τόπος Νομικής Υπηρεσίας της Κυπριακής Δημοκρατίας: <http://www.law.gov.cy/law/lawoffice.nsf/>

Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού Κύπρου (2008) *Αναλυτικό Πρόγραμμα για τα δημόσια σχολεία της Κυπριακής Δημοκρατίας*

Ομάδα 3: Κολλάζ (1) στη φωτογραφία « *Για τούτο θα θρηνήσω και θα κλάψω* ». Τα παιδιά έχουν συγκεντρώσει εικονικό υλικό από τον ημερήσιο τύπο με θέμα «Σύγχρονες μορφές κοινωνικής αδικίας» **και Ομάδα 4:** Κολλάζ (2) στην ίδια φωτογραφία: «*Ονειρεύομαι μια νέα εποχή*» με εικονικό υλικό που παραπέμπει σε ένα προτεινόμενο από τα παιδιά κόσμο με πανανθρώπινα ιδανικά που απορρέουν από τους διδακτικούς στόχους της συνδιδασκαλίας.

Ομάδα 1 ***"I have a dream"***, φτιάχνω σελιδοδείκτες στα αγγλικά με ευχές για ένα καλύτερο κόσμο, με βάση την ιστορική φράση του Martin Louthier King στην Ομιλία του κατά του ρατσισμού: *"I have a dream"*.

Ομάδα 2: «Το δέντρο της γνώσης»: Το δέντρο ριζώνει στα ιδανικά: ισότητα, έλλειψη βίας, ρατσισμού, κοινωνικής αδικίας και πολέμων. Μεγαλώνει και φέρει καρπούς του την ειρήνη, αγάπη, ασφάλεια μεταξύ των πολιτών και ανάπτυξη των πολιτισμών.